

PROJEKT EN VIK I SJÖRIKET SKÅNE

UTVÄRDERINGSRAPPORT: INTERVJUER MED AKTIVA PROJEKTDELTAGARE

INTERVJUER MED AKTIVA PROJEKTDELTAGARE, REPRESENTERANDE MARKÄGARE, BOENDE KRING VIKEN SAMT NATUR- OCH MILJÖINTRESSERADE KOMMUNINVÅNARE I OLIKA ÅLDRAR AV BÅDA KÖNEN I JUNI/JULI 2019.

Förord

Det är en såväl utvecklande som utmanande process att som utvärderare på nära håll få följa och studera ett projekt med så tydligt informationssökande, kunskapsutvecklande och engagemangskapande syften som projekt EN VIK I SJÖRIKET SKÅNE.

Under sensommaren/hösten 2018 fick undertecknad besked om att inlämnad offert rörande lärande utvärdering av projektet antagits. I offerten heter det avslutningsvis följande angående utvärderingens inriktning:

”Fokus läggs på att utvärdera de aktiviteter i form av dialogmöten, tematräffar och temaaktiviteter som projektet avser genomföra med målgrupperna... Syftet är emellertid att följa dessa projektaktiviteter och undersöka hur de upplevs av deltagarna och vilka effekter de får för det fortsatta engagemanget och målluppfyllelsen. Hur leder aktiviteterna mot projektmålen? Vilka erfarenheter kan dras för den fortsatta processen?”

Parallellt och delvis integrerat i ovanstående studeras hur kommunikationen mellan projektet och målgrupperna utvecklas med fokus på att uppmuntra, skapa och vidmakthålla engagemang för projektets aktiviteter och resultat. Hur skapas dialog och delaktighet – grunderna för ett hållbart engagemang?”

Föreliggande rapport, som grundas på en intervjuundersökning av ett antal aktiva projektdeltagare och söker delsvar på ovanstående frågeställningar, riktas primärt till projektledningen, projektets styrgrupp, projektägaren Oppmanna Vånga Bygderåd samt finansörerna Leader Sydöstra Skåne och Havs- och Fiskerifonden. Man kan emellertid på goda grunder anta, att utvärderingen också lyfter fram resultat och erfarenheter som kan vara av generellt intresse för andra projekt och verksamheter med likartade mål och ambitioner.

Kristianstad i oktober 2019

Bengt Arne Larsson

Utvärderare

Om utvärderaren

Bengt Arne Larsson har under nästan 40 år varit verksam inom högskoleväsendet, där han arbetat med utbildning, utvärdering/forskning och samverkan med det omgivande samhället med speciell fokus på arbets- och organisationspsykologi samt lärande i arbetslivet. Han är också sedan många år verksam som fristående konsult med bl. a. ett flertal utvärderings- och utredningsuppdrag för såväl privat som offentlig sektor.

Ensam eller tillsammans med andra utvärderare/ följeforskare har han sedan år 2000 genomfört fler än 50 större utvärderingsuppdrag för såväl privata företag, statliga myndigheter och offentliga organisationer såsom Af, FK, Polisen, Räddningstjänsten, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket, Migrationsverket, ALMI-bolag, landsting, regioner, kommunala samordningsförbund och kommuner.

INNEHÅLL

FÖRORD	2
Projekt En vik i Sjöriket Skåne– en kort bakgrund	4
Utvärderingsuppdraget	5
- Syfte och genomförande	5
- Studerade aktörer	5
- Urval av intervjupersoner	5
- Metoder för datainsamling och tillvägagångssätt	5
Resultatredovisning	6
- Inledande samtal	6
- Fråga 1	6
- Fråga 2	7
- Fråga 3	7
- Fråga 4	8
- Fråga 5	10
- Fråga 6	11
- Fråga 7	12
- Fråga 8	12
- Fråga 9	13
- Fråga 10	13
- Fråga 11	14
- Fråga 12	14
Sammanfattande resultat	15
Erfarenheter inför det fortsatta arbetet i projektet	16
Bilagor:	
- Intervjuguide för telefonintervju	
- Förändringsteori	

Projekt En vik i Sjöriket Skåne – en kort bakgrund

Bakgrunden till projektets tillkomst är främst följande problematik:

Arkelstorpsviken utgörs av den norra delen av Oppmannasjön och bildar en ca 80 hektar stor vattenspegel som förbinds med övriga Oppmannasjön genom en smal kanal. Viken omges till största delen av jordbruksmark och i norra änden ligger samhället Arkelstorp. Boende i området har under årens lopp upplevt att viken alltmer växer igen och blir allt grundare till följd av ansamlad, illaluktande sediment.

Nedströms viken finns den Natura 2000 märkta Oppmannasjön följd av Ivösjön som i sin tur via Skråbeån har sitt utlopp i Hanöbukten. Det är med andra ord ett stort geografiskt område i nordöstra Skåne och många invånare i flera kommuner som på ett eller annat sätt berörs av Arkelstorpsvikens tillstånd. Detta har varit ett återkommande bekymmer och samtalsämne under många år och resulterade 2018 i en projektansökan från Oppmanna Bygderåd för att utreda vikens verkliga tillstånd och eventuella åtgärder för att förbättra detta.

I Jordbruksverkets beslut om projektstöd (2018-09-19) beskrivs projektet syfte och mål på följande, kärnfulla sätt:

”Syftet med projektet är att samla in information och fakta kring problematiken kring ansamlingar av sediment i Arkelstorpsviken. Detta ska i sin tur resultera i en åtgärdsplan med möjliga åtgärder för att förbättra vattenkvalitén.

Målet med projektet är att utveckla en åtgärdsplan för Arkelstorpsviken.”

Hur projektet är tänkt att verka framgår av bifogad Förändringsteori, se bilaga.

I sitt arbete att uppfylla syftet och småningom också uppnå målet har en rad aktiviteter genomförts. Många av dessa har riktats till alla de människor som på olika sätt upplever sig berörda av projektet: boende kring viken eller i närområdet, markägare, lokala företagare och lant-/skogsbrukare, allmänheten, berörda vattenråd, bygderåd och kommuner, natur-fågel-, jakt-, fiske- och allmänt miljöintresserade grupper m.fl.

Information kring projektet och dess aktiviteter har sedan hösten 2018 spridits på en mängd olika sätt för att nå alla dem som på något sätt berörs av eller av andra skäl är intresserade av projektet. Projektets hemsida och sociala medier har härvid haft en viktig funktion liksom mejlkommunikation, tryckta artiklar och andra inslag i olika media, annonsering, broschyrer, personliga kontakter mm. Alla de människor som deltagit i de olika aktiviteter projektet genomfört har också fungerat som informationsspridare i sina respektive nätverk. Projektledningens kommunikation med projektdeltagarna har varit omfattande och kontinuerligt återkommande.

Utvärderingsuppdraget

Syfte och genomförande

Föreliggande utvärdering har planerats och genomförts med utgångspunkt från projektbeskrivning och anbudsförfrågan och i samverkan med projektledningen. Undertecknad har upprättat en s.k. Förändringsteori, som ger en översiktlig bild av projektets förutsättningar, aktiviteter, utfall, resultat och effekter, se bilaga.

Det övergripande syftet med utvärderingen är att ge faktaunderlag och stöd till projektets ledning och styrgrupp för att på bästa sätt uppnå det delmål som berörs av denna utvärdering, Det avser delmål 4, som handlar om att utveckla och långsiktigt etablera processer och en plattform för samverkan, där engagemang, erfarenheter kunskaper etc. kan vara drivande för bygdens utveckling nu och framöver.

Studerade aktörer

Projekttagarna kan i princip sägas representera följande tre huvudkategorier:

- Enskilda personer som representerar markägare, lant- skogsbrukare, andra lokala företagare, boende kring viken, allmänheten, medlemmar i vattenråd, bygderåd m fl.
- Kommunerna i Bromölla, Kristianstads och Östra Göinge
- Natur-, fågel-, jakt-, fiske-, miljöintresserade grupper, såsom Arkelstorpsvikens arbetsgrupp, Arkelstorps LRF, Oppmanna Vånga fiskevårdsområde, Oppmanna Vånga Jakt och Naturvårdsförening,

Urval av intervjupersoner

Urvalet av projekttagare till denna intervjuundersökning har primärt gjorts från gruppen aktörer enligt första punkten ovan. Orsaken till detta är att det är med mellan dessa enskilda, i projektet aktiva tagare och projektledning som den huvudsakliga, dagliga kommunikationen och samverkan skett.

Sjelva urvalet har gjort av projektledaren utifrån utvärderarens kriterier: aktiva projekttagare av båda könen, i olika åldrar och representerande den lokala allmänheten i form av såväl boende som markägare. Utifrån dessa kriterier sållade projektledaren ut 6 personer, 3 kvinnor i åldrarna ca 50-65 år och 3 män i åldrarna ca 35-60 år. Vid intervjuerna beskrev sig samtliga som "boende i området", 2 att de var "markägare" och en att denne var specifikt "miljö-/naturintresserad".

Metoder för datainsamling och tillvägagångssätt

Den metod som använts för denna utvärdering har förutom dokumentstudier varit telefonintervju. Utvärderaren har kontaktat intervjupersonen via mejl för att bestämma lämplig tidpunkt för intervjuerna. Intervjuerna tog från drygt 30 minuter till nästan 2 timmar att genomföra. Utvärderaren skrev kontinuerligt ner respondenternas svar.

Respondenterna var mycket svarsvilliga och svarade oftast inte bara på de ställda frågorna utan berättade spontant om förhållanden och upplevelser kopplade till Arkelstorpsviken och projektet.

Resultatredovisning

Nedan redogörs för respondenternas svar, fråga för fråga. Samtliga citat är ordagranna. Intervjuguiden finns i bilaga I.

Inledande samtal

Det inledande samtalet handlade om hur respondenternas roll i förhållande till viken såg ut: Var de boende i området, markägare, natur- och miljöintresserade eller något annat. Samtliga tillhörde gruppen boende i området varav två också var markägare. Två person motiverade också sitt engagemang med att de också var natur- och miljöintresserade.

Kopplingen till och beroendet av viken framstod tydligt: "Jag har bott länge med utsikt över sjön i tonåren", "kan se sjön från bostaden", " ser sjön hemifrån", "bor vid sjön", "slakten ... över tvåhundra år". Någon har "jobbat med Vikingaparken ... rensat upp för att se sjön", en annan är involverad i "fiskevårdsområdesföreningen och sjösänkingsbolaget". Respondenterna framstår således som mer eller mindre engagerade i vikens tillstånd redan före projektet tog sin början. Några hade också varit aktiva rent konkret dessförinnan men genom projektet fick nu alla intresserade möjligheter att aktivt bidra till att uppnå projektets mål.

Fråga 1. Hur fick du först reda på att projektet fanns/var på gång?

De sex respondenterna hade fått den första informationen om projektet på flera olika sätt.

"Via Facebook" svarade en, "Britt-Marie ringde" säger en annan och tillägger att hen "såg sedan i tidningen att man fått pengar från Leader". Hen understryker att för hens del är det viktiga "sjön, att få den återställd, inte bryggor och fågeltorn ... vill gå på kärnan direkt ... till åtgärder".

En tredje respondent har också fått den första informationen via en personlig kontakt, en "skolkamrater som hörde av sig och tyckte att jag skulle engagera mig". En fjärde respondent berättar att hen "läste anslagstavlan vid bussen eller ICA ... åkte sen till första mötet ... blev intresserad när jag hörde om allt".

En femte respondent fick information "av Bygderådet, man kallade till möte om att söka medel från Leader". Den sjätte respondenten fick information via en släkting om "Informationsträffen i Karsholm" och åkte dit.

Sammanfattningsvis kan vi se att hälften av respondenterna fått den initiala informationen om projektets existens och verksamhet via personliga kontakter, en fick information via Facebook, en via ett skriftligt anslag och en via kallelse till ett möte.

Fråga 2. Vad var det som gjorde att du började ta del av/besöka projektets aktiviteter?

”Jag är ganska engagerad när det är något” säger en respondent och hänvisar till andra engagemang som ”i slalomklubben” och i att få ”nät”. ”Jag har föreningsanda”. Det är ”viktigt om man bor där” påpekar en annan, ”man ska engagera sig och inte bara gnälla”.

”Det är intressant”, säger en som är ”intresserad av att något görs”, att ”återställa det som förstörts”. Men ”vandringsleder kontroversiellt, markägarna vill inte ha folk på markerna”, menar respondenten. En annan respondent säger att hen är ”intresserad” därför att ”det är viktigt”.

”Jag har alltid velat få ordning på viken” påpekar en respondent, ”jag engagerade mig i det redan i tonåren”. Respondenten har ”sett utvecklingen” ... fiskar mycket” ... några hundra fisketimmar varje år”. Hen har också sett att man höll efter sjön förr. En respondent förklarar orsaken till sitt engagemang med att hen är ”intresserad av viken” men också ”för att bevaka vad som händer där vi bor ... fastigheten”.

Sammanfattningsvis kan man säga att svaren på frågan om varför man börjat ta del av projektets aktiviteter är såväl allmänna som mer specifika. Som boende i område bör man engagera sig i det som rör området, i detta fall vikens tillstånd, menar några medan andra redan från början är mer specifikt fokuserade på vikens beskaffenhet och möjligheter till förändring. Vi ser också att ”allmänhetens” intressen eventuellt kan kollidera med markägares.

Fråga 3. Vilka aktiviteter handlar det om? (som man deltagit i)

Flertalet respondenter har deltagit i de flesta aktiviteterna. ”på alla möten, workshops, den andra vandringen och har en mätstation”, ”allt utom provtagningen på is”, ”merparten”, ”Introduktion, workshops ... mätningar varje dag även på isen”.

Sammanfattningsvis ser man att de flesta respondenter tillhör projektets mest aktiva deltagare.

Fråga 4. Hur upplever du de aktiviteterna med koppling till att ta till vara, skapa och öka: (Du får gärna bedöma detta utifrån en skala från 1 till 5, där 5 är högsta värde).

Att låta respondenterna avge en siffra som en sammanfattande bedömning har sina såväl för- som nackdelar. Det jag som utvärderare kan konstatera här är att några respondenter förvånat mig genom att ge positiva verbala utsagor men samtidigt låga siffervärden. Motsatsen har inte förekommit.

Intresse (ta tillvara, skapa och öka)

Respondenterna anser genomgående att de olika aktiviteterna bidragit till att såväl tillvarata som skapa och öka intresset för vikens tillstånd och dess framtid.

”Tror faktiskt det, workshopen landade bra ... har fått med andra grupper än i andra aktiviteter i trakten”, ”Välbesökt, stort intresse ... bra för egen del ... funkat jättebra”, ”Jättestor betydelse, kanske inte samlas annars ... enar folk ... en arena att träffas ... positivt överraskad av markägarna ... att de vill att det ska hända något”. ”Väldigt bra, speciellt grupparbetena ... gav idéer att utnyttja sjön”, ”Ökat, väldigt många deltagare ... men många bara för nyfikenhet, inte så många som vill ta tag i ... direktinfo i stället för ryktesspridning.

De få svar som kan sägas vara något tveksamma berörde workshoparna: ”Workshop lite för utsvävande ... hamnade utanför ramarna/verkligheten”, ”en del tyckte att workshoparna var lite för långt från verkligheten”. (Tilläggas bör dock att de respondenter som avgett de sistnämnda kommentarerna gav värdena 4 resp. 5.) Alla värden på denna fråga låg mellan 4 och 5, medelvärde 4,5.

Kunskap (ta tillvara, skapa och öka)

Vad gäller aktiviteternas koppling till att ta tillvara, skapa och öka kunskapen hos deltagarna är åsikterna något delade, men övervägande positiva.

”Ja, alltid bra information ... fakta ... uppföljning ... kan få reda på det man undrar över”. ”Jag har egna erfarenheter och kunskap sedan många år” men projektet har ”bidragit med mycket kunskap”.

”Väldigt bra, det var mycket man inte förstod innan ... lärde mig ... fakta”. ”Jag var engagerad sedan tidigare ... men ökat kunskapen i byn ... inte bara prat i tomma luften. Mätningarna ger konkret kunskap, inte bara gissning ... annars mycket snack, man tror si eller så eller har hört från ... Provtagning ger fakta, man måste veta för att kunna göra rätt saker”.

”Andra som kan se effekterna på sitt håll vill ha reda på saker ... Henrik har gett mycket på möten och i samband med mätningar”. ”Nej, tror inte det, men kanske de som varit med på mätningar ... kunskaper om det förflutna har kommit fram, vad som varit ... historia om vad som kan ha orsakat det ... upprinnelsen ... soptippar och sådant”

Poängvärdena varierade mellan 3 och 5, medelvärde strax över 4.

Engagemang (ta tillvara, skapa och öka)

Engagemanget hos respondenterna är inget att ta fel på, de var på olika sätt och i olika hög grad engagerade i viken redan före projektet. Projektet har emellertid bidragit till att fler engagerat sig och i viss mån också insett att man själv måste bidra i processen.

”Nej inte för min egen del ... men för många andra ... man hänger på. ”Ja, folk återkommer”. ”Folk pratar mer, även folk utifrån ... man får frågor ... jag har själv varit mycket engagerad hela tiden”. ”Ja. Nu finns det andra förutsättningar ... genomförbart att få till en åtgärd ... Henrik har bidragit mycket”.

”Ja det har det ... mötena har varit väldigt viktiga ... ju mer man hör vad man kan göra så ser man att det är möjligt att göra något”. ”Ja, det har ökat engagemanget, absolut ... men den dag det ska göras lite arbete, då kanske engagemanget blir mindre ... den krassa verkligheten är att man måste bidra mer själv. Man pratar mer idag ... mer sansade diskussioner ... har fått fakta”.

Poängvärdena varierade mellan 3 och 5, medelvärde ca 4,2.

Delaktighet (ta tillvara, skapa och öka)

Projektet har i hög grad bidragit till att ta tillvara, skapa och öka delaktigheten hos deltagarna.

”Ja, väldigt många som pratar om det ... det finns eldsjälar ... nu kommer det fler”, ”Ja, alltid grupparbete och redovisning ... folk vågar säga det ... jag tycker det är bra, alla kommer till tals”.

”Jättemycket ... hade inte varit genomförbart utan projektet ... inte kunnat organisera något utan projekt ... det har gett mycket data ... helt avgörande”, ”Jo, absolut ... har en fundering ... har inte riktigt fångat in de berörda markägarna ... kanske kalla in de direkt berörda intressenterna för sig ... viktigt att förebygga ... mycket regler att följa”

En av respondenterna svarar att hen ”var intresserad redan innan” (och ger därför också låg poäng) och en annan svarar att denne ”hade tänkt fortsätta men ska nu flyttar jag till en annan kommun ... får följa via Facebook”

Poängvärdena varierade mellan 2 och 5, medelvärde 4.

Fråga 5. Vad kan projektet göra för att ytterligare öka:

Intresse

Respondenterna har många förslag på vad som skulle kunna öka intresset för projektet ytterligare:

Som exempel på konkreta åtgärder/aktiviteter nämna bl. a. "vandringsleder", "grillplatser", "fågeltorn", "praktiska workshops" för att möjliggöra ovanstående, "tillhandahålla material och låta folk bygga", "sätta ut skyltar runt sjön med information". "Men hålla sig det realistiska!"

"Gå lite mer på kärnpunkten ... viken ... lite mer kunskap, fakta", anser en av respondenterna, "vilka alternativ finns för att få viken bättre/renare? ... lite mer nära naturen".

Man "kunde lyckas bättre med de yngre generationerna", menar en annan. Via "sociala medier", "idrottsföreningen", "skolan" nå yngre för att skapa intresse. "Något för att nå de yngre 15 till 25/30". "Det finns ingen samlingsplats för de yngre i Arkelstorp förutom idrottsföreningen".

Projektet borde "ta direktkontakt med de formellt berörda ... markägarna". "Det är där de också kan hitta de som kan göra något ... få hjälp och kraft". Det är också viktigt "att hitta de som kan bidra ... bli eldsjälar och arbete ... hålla dem aktiva".

Det "har varit bra i media" påpekar en respondent, "kan inte göra mer". "Det är "viktigt att bibehålla" intresset säger en annan, "nu är det stort".

Kunskap

Vad/hur ska projektet göra för att ytterligare öka kunskapen kring projektet. Några hänvisar till sina svar på föregående fråga. Spridning via sociala och andra media har varit framgångsrikt.

Sprida kunskap och fakta via "Facebook ... hemsida", där "alla kan ta del. "Fråga folk vad de vill veta", säger en. "En enkät, kanske?" ... "vad ska vi ta upp?"

Projektet har "presenterats i media och tidningar ... bra spridning ... har blivit en 'snackis'."

Att "lyssna på de som gjort något liknande tidigare" ... studiebesök ... goda exempel" är andra förslag som lyfts fram.

Engagemang

Ett sätta att öka engagemanget för projektet ytterligare vore, enligt en respondent, ”om man får något klart och kan visa ... fågeltorn ... kunniga visar mindre kunniga till exempel ... inte bara naturen utan även historien”. ”Något mera beständigt snarare än jippon”.

Man ”måste på folk ... prata med folk” hävdar en annan. Det är ”lättare att nå yngre via sociala medier ... äldre måste man prata med”. ”Som med fibergruppen ... gäller att påverka folk direkt”.

”Bra som det är” menar en respondent. ”Inget jag kommer på, de gör mycket ... har gjort det man kan för att fånga upp folk, säger en annan och tillägger att ”alla har fått möjlighet”. ”Tror inte det behövs” säger en tredje. ”Viktigt att bibehålla ... om någon faller från då får man ta tag i det då”.

Delaktighet

När det gäller delaktighet hänvisar några respondenter till det man sagt angående engagemang. ”Känner mig själv engagerad, inte rätt person att fråga”, menar en.

Att ”skapa intresse ... visa viken ... så att man ser att den finns men inte mår bra ... så här ser det ut ... den kommer att växa igen om inget sker” menar någon är ett sätt att öka delaktigheten.

Det ”har gjorts väldigt bra ... varit tillfällen ... möjligheter har erbjudits” menar någon. ”Bra det som det är”. Säger en annan.

Det är viktigt att ”fånga upp de som man märker är mer intresserade”, skapa ”arbetsgrupper” och ”få markägare och intressenter delaktiga ... det är ett krav så att de inte blir emot”.

Fråga 6. Projektet har fått stor och återkommande uppmärksamhet i bl. a. lokalpressen. Kommentarer?

”Bra att det uppmärksammas”. ”Tycker det är helt fantastiskt ... en eloge till Bladet och projektet ... borde rikta tack till Bladet”.

”Jättebra, gör att folk får reda på ... ger uppmärksamhet”. ”Jättespositivt”.

Det ”har varit bra ... lyfts upp ... visat problemet ... kan inte göra mer”. ”Jätteduktiga ... BrittMarie bra på att få ut det ... och på sociala medier ... Sjöriket-tidningen”. ”De som inte är inne i datorns värld hamnar kanske lite utanför”.

Sammanfattningsvis är kommentarerna alltigenom positiva.

Fråga 7. Har du synpunkter på och idéer om hur projektet sprider kunskap om projektet och dess utveckling? Hur vill du att den kommunikationen ser ut för din del? För andra?

”Jag får info via Facebook ... är mot att skicka ut papper ... kanske anslagstavla?” ”Sociala media ... funkar med Facebook och hemsida”.

”Bladet för mig ... för andra, ingen aning.” ”För egen del är det bra att kunna läsa artiklar ... nått ut till fler”. ”Möten som tagit upp vad som hänt”.

”Via sociala medier för egen del ... de får ut den info man vill till de som vill ha den ... bra som det är, således”. ”De som inte har dator är svåra att nå”.

Sammanfattningsvis kan sägas att de flesta betonar vikten av sociala medier, såväl för egen del som för andras. Tidningsartiklar nämns också liksom lokalradio- och TV samt möten/sammankomster. Respondenterna anser att de fått den information om projektet de behövt och via de kanaler de haft tillgång till och önskat.

Fråga 8. Du tillhör ju de engagerade, ”de redan frälsta”. Vad behöver du från projektet för att bibehålla och ev. öka ditt intresse för, kunskap om och engagemang och delaktighet i projektets fortsatta, långsiktiga arbete?

”Vet inte ... kan inte svara idag”, säger en respondent, men tillägger sedan att ”det måste vara något som binder upp en”. ”För egen del räcker det med att vara med på aktiviteterna just nu ... är engagerad i andra föreningar”, säger en annan.

”Jag är engagerad oavsett” säger en respondent, men vill gärna få ”mer kunskap”, något ”handfast att ta på”. Som exempel nämns föreläsning, diskussioner och att man visar vad som händer ”gärna på plats vid sjön någon gång så att man ser det man pratar om”. En annan svarar att hen inte behöver något ytterligare från projektet för att behålla sitt engagemang.

”Det bör hända något”, lyfter en respondent fram, såsom information om ”vad man kan göra” och ger som exempel ”stigar, bryggor”. ”Viktigt att det händer något.” ”Man vill ju alltid ha mer information”, säger en annan respondent, som ”saknat ... en ekonomisk redovisning ... hur den budgeten ut ... hur har man tänkt ... hade varit intressant att se vad pengarna används till ... så att det inte blir något snack”.

Sammanfattningsvis kan sägas att även de redan engagerade efterfrågar löpande information och kunskap men också att aktiviteterna fortsätter och ger handfasta resultat liksom möjlighet att delta i sådana aktiviteter

Fråga 9. Det finns naturligtvis också ”de som ännu inte är frälsta”, dvs. engagerade i projektet. Vad kan projektet göra för att nå och påverka dessa till att bli mer intresserade och aktiva?

Några respondenter anser att det kan vara svårt att engagera de som inte redan engagerat sig. ”Alla har haft många chanser ... det finns alltid en grupp som inte engagerar sig”, svårt att få med alla ... inget projektet kan göra något åt”, ”vet inte ... har ju redan gått ut med så mycket information”.

Att något mer konkret händer ser några respondenter som en möjlighet för ökat engagemang: ”men om det kommer till något som engagerar”, ”visa mer ... inte bara prata ... man blir mer intresserad av vad man ser”, ”att det börjar hända något som man kan se ... något påtagligt som man kan ta del av”. ”Kanske filma och visa, kanske utanför affären.”

”Det finns en risk att tiden går och intresset svalnar ... behöver kanske jobba med det ... t.ex. be de intresserade att locka andra”. ”Satsa på de yngre för långsiktighet”.

Sammanfattningsvis menar några respondenter att det inte går att få alla engagerade. Att det händer något påtagligt som resultat av projektet som människor kan se och uppleva tror flertalet skulle kunna få ytterligare människor att engagera sig.

Fråga 10. Har du synpunkter på hur projektet och dess aktiviteter lagts upp rent allmänt.

”Nej det har varit bra”, ”Har varit bra möten ... workshops ... mätningar”, ”Bra upplägg ... fått info på många håll ... har varit bra”, ”Bra, väldigt bra”, ”Det har varit bra, kan inte se att man skulle gjort annorlunda”, ”rapportera in, väldigt bra ... intressant att se vad som händer sedan”.

En respondent ansåg att det ”ibland lite för mycket annat är kärnan” och exemplifierar detta med ”föreläsning om vandringsleder för turister” ... onödigt att lägga pengar på det”. En annan påpekar att det är ”viktigt att något konkret händer ... något så att man ser att något hänt”.

Sammanfattningsvis anser respondenterna samstämmigt att projektet varit upplagt på ett bra och ändamålsenligt sätt. Möten, workshops, mätningar etc. har varit informativa och aktiverande och bidragit till ökat intresse, kunskap, engagemang och delaktighet – men också förväntningar om kommande resultat och åtgärder.

Fråga 11. Har du förslag till förändring/utveckling för ett långsiktigt och hållbart engagemang i viken och dess problematik?

Några mer omvälvande förslag kom inte fram. De tankar som lyftes upp handlar mer om att utveckla det som redan påbörjats och etablerats genom projektet.

”Mätningarna är kittet som håller ihop och engagerar ... jättebra ... folk är intresserade och frågar ... kanske kunna utöka detta med någonting, något nära”. ”Tror inte det kommer att behövas ... kommer inte att saknas folk som engagerade ... släpper det inte nu”. ”Lite mer uppföljning av resultat var 2:a eller 3:e vecka ... möten med rapporter ... folk behöver uppdateringar ... ju mer information man får desto mer intresserad blir man.”

”Det handlar om pengar ... om man kan göra något hade det gynnat bygden på ett bra sätt med fokus på naturen ... till exempel en ekonomisk förening” säger en respondent. ”Kommer nog inte att vara helt lätt att få loss pengar till åtgärder”, säger en annan. En tredje respondent menar att ”De föreningar som finns är med i utvecklingen och kanske övertar och förvaltar ... viktigt med förvaltning ... driv ... underhålla”.

Sammanfattningsvis menar respondenterna att en fortsättning av de aktiviteter projektet drivit kan vara grunden för ett långsiktigt engagemang för vikens framtid. Man påpekar dock att pengar/ekonomi är en förutsättning för detta och för framtida åtgärder men ser samtidigt att aktiva föreningar i bygden kan vara med och driva utvecklingen framåt.

Fråga 12. Har du något du vill förmedla till projektet/projektledning/styrgrupp?

Majoriteten av respondenterna har inget råd eller synpunkter de vill framföra utan är helt nöjda med hur projektet drivits och utvecklats.

”Nej, det hittar sina former”, ”Nej, det har varit bra ... en kärna som jobbar ... bra information ... allting bra som det är”, ”Nej, de har skött det utmärkt”, ”Man har gjort ett jättebra jobb ... att de lyckats med detta”.

Några råd lyftes dock fram. ”Gå på det väsentliga och ... inte sväva ut för mycket, koncentration på vad som kan göras åt viken och återställa den ... inte så mycket runtomkring”. En annan respondent önskar ”spridning av informationen så att alla kan läsa allt gratis” och lyfter som exempel fram att för att kunna läsa artiklar i Kristianstadsbladet krävs prenumeration.

Sammanfattningsvis kan sägas att respondenterna är mycket nöjda med projektets arbete och resultat och därmed inte har några krav eller önskemål om några principiella förändringar i det fortsatta arbetet.

Sammanfattande resultat

Utvärderingen av projektet har skett enligt de intentioner som angetts i offerten:

”Fokus läggs på att utvärdera de aktiviteter i form av dialogmöten, tematräffar och temaaktiviteter som projektet avser genomföra med målgrupperna... Syftet är emellertid att följa dessa projektaktiviteter och undersöka hur de upplevs av deltagarna och vilka effekter de får för det fortsatta engagemanget och måluppfyllelsen. Hur leder aktiviteterna mot projektmålen? Vilka erfarenheter kan dras för den fortsatta processen?”

Parallellt och delvis integrerat i ovanstående studeras hur kommunikationen mellan projektet och målgrupperna utvecklas med fokus på att uppmuntra, skapa och vidmakthålla engagemang för projektets aktiviteter och resultat. Hur skapas dialog och delaktighet – grunderna för ett hållbart engagemang?”

Respondenternas upplevelser av hur projektet lagt upp och drivit aktiviteterna i form av dialogmöten, tematräffar, workshops, mätningar etc. samt hur kommunikationen mellan projektet och deltagarna utvecklats och upprätthållits kan genomgående beskrivas som mycket positiva.

Gruppen respondenter kan sägas väl representera de aktiva deltagarna i projektet. Den första informationen om projektets existens fick de via personliga kontakter, sociala medier/mejl eller skriftliga anslag. Respondenterna kände starkt för att aktivt bidra till att förverkliga projektets intentioner och har därför deltagit i ett antal olika aktiviteter för att öka sin kunskap och bidra i processen. De aktiviteter man deltagit i upplever man har bidragit till att ta tillvara, skapa och öka såväl intresset, kunskapen, engagemanget som delaktigheten i projektet och för vikens tillstånd och framtid. Om projektet kan utveckla och resultera i konkreta åtgärder och aktiviteter, fortsätta sprida erhållna resultat genom olika media samt bearbeta grupperna yngre och markägare menar man att förutsättningarna gynnas för att ytterligare öka intresset, kunskapen, engagemanget och delaktigheten i projektets fortsatta arbete.

Att projektet på olika sätt uppmärksammats i media upplever respondenterna som mycket positivt. Kommunikationen mellan projekt och deltagare har, förutom via möten och andra aktiviteter, upprätthållits genom att kontinuerligt datera upp erhållna mätresultat etc. via Facebook och hemsida. Detta har gillats av deltagarna och respondenterna anser att sociala medier även framöver kommer att vara det främsta sättet att sprida kunskap och uppdateringar kring projektets utveckling men att även tryckta media och personliga möten är viktiga. För ett fortsatt och långsiktigt engagemang menar dock flera respondenter att det är viktigt att något konkret händer, t.ex. iordningställande/byggande av stigar, bryggor fågeltorn etc. men också att kunskapsspridande aktiviteter såsom föreläsningar resultatredovisningar/lägesbeskrivningar och dialogmöten.

Respondenterna är mycket positiva till det sätt projektet lagts upp och genomförts. Två namn har härvid genomgående nämnts i positiva ordalag, BrittMarie och Henrik. De olika aktiviteterna, inte minst mätningarna, har tillfört mycket information/kunskap vilket ökat intresset för projektet/viken och skapat ökat engagemang och delaktighet. Att fortsätta på den inslagna vägen tror man också är grunden för att även fortsättningsvis driva projektet vidare. Att involvera lokala föreningar kan vara ett sätt att ytterligare stärka projektet.

Erfarenheter inför det fortsatta arbetet i projektet

Som tydligt framgått av resultatredovisningen av intervjuundersökningen ovan är respondenterna klart positiva till projektets upplägg och genomförande. Detta omdöme stärks också av alla de iakttagelser jag som utvärderare gjort i samband med att jag deltagit i och studerat ett antal aktiviteter såsom informationsmöte, dialogmöten, workshops m fl. Vid dessa har jag haft rika möjligheter att lyssna av och samtala med deltagare kring deras upplevelser och synpunkter.

Några av alla de synpunkter, tankar och idéer som respondenter/deltagare lyft fram kring projektet kan vara värda att särskilt ta fasta på och eventuellt utveckla:

- Sociala media får allt större betydelse i våra liv och har också stor betydelse i detta projekt. Den som inte har tillgång till sociala medier kan därmed ställas utanför. Detta torde främst gälla den äldre generationen. Hur kan projektet hantera denna problematik?
- En annan grupp som i huvudsak står utanför är den yngre generationen. Långsiktigt är detta en viktig målgrupp. Hur kan projektet öka intresset hos de yngre?
- Projektets syfte är att ta fram underlag för en kartläggning av vikens status. Många vill dock se konkreta åtgärder. Är det önskvärt i nuläget och hur kanaliseras i så fall detta intresse/engagemang?
- Några har nämnt markägarnas roll och behovet av att involvera dessa mer aktivt för att skapa en positiv inställning hos dem inför eventuella framtida åtgärder kring viken. Är detta aktuellt?
- Samverkan med andra lokala föreningar förekommer idag, t.ex. med Bygderådet, men fler föreningar kan kanske bidra till att stärka och förankra projektet. Idrottsföreningen kan kanske vara en väg att nå ungdomar?
- Sociala media i all ära, men även fysiska möten och gemensamma aktiviteter behövs. Finns det inom projektets ramar möjligheter till ytterligare sådana och vad ska/kan/bör de i så fall innehålla?
- Eldsjälar och nyckelpersoner är särskilt viktiga för ett projekts genomförande men också för att på sikt vidmakthålla/förvalta och utveckla uppnådda resultat. Hur kan detta hanteras/garanteras inom projekttiden och därefter?

Intervjuguide, telefonintervjuer

Utvärdering projekt En vik i Sjöriket. Intervjuer, engagerade aktörer.

Bakgrund till intervjun (jag berättar om):

Min roll som utvärderare: följa och stödja projektet

Projektets syfte är bl. a. att ta tillvara och öka det lokala

- intresset
- kunskapen
- engagemanget
- delaktigheten

för att skapa möjligheter att påverka och utveckla nya lösningar för viken.

Därför: tala med aktiva personer kring detta

Respondentens bakgrund:

Hur ser din roll ut i förhållande till viken?

- () markägare
- () boende i området
- () miljö-/naturintresserad (allmänt/specifikt)
- () annat

Frågor:

1. Hur fick du först reda på att projektet fanns/var på gång?
2. Vad var det som gjorde att du började ta del av/besöka projektets aktiviteter?
3. Vilka aktiviteter handlar det om?

4. Hur upplever du de aktiviteterna med koppling till att ta till vara, skapa och öka

- Intresse
- Kunskap
- Engagemang
- Delaktighet

Du får gärna bedöma detta utifrån en skala från 1 till 5, där 5 är högsta värde.

5. Vad kan projektet göra för att ytterligare öka

- Intresse
- Kunskap
- Engagemang
- Delaktighet

6. Projektet har fått stor och återkommande uppmärksamhet i bl. a. lokalpressen. Kommentarer?

7. Har du synpunkter på och idéer om hur projektet sprider kunskap om projektet och dess utveckling? Hur vill du att den kommunikationen ser ut för din del? För andra?

8. Du tillhör ju de engagerade, ”de redan frälsta”. Vad behöver du från projektet för att bibehålla och ev. öka ditt intresse för, kunskap om och engagemang och delaktighet i projektets fortsatta, långsiktiga arbete?

9. Det finns naturligtvis också ”de som ännu inte är frälsta”, dvs. engagerade i projektet. Vad kan projektet göra för att nå och påverka dessa till att bli mer intresserade och aktiva?

10. Har du synpunkter på hur projektet och dess aktiviteter lagts upp rent allmänt.

11. Har du förslag till förändring/utveckling för ett långsiktigt och hållbart engagemang i viken och dess problematik?

12. Har du något du vill förmedla till projektet/projektledning/styrgrupp?